
KITAIBELIA

XI / 1

*Különszám az Aktuális Flóra- és Vegetációkutatás
a Kárpát-medencében VII. című konferenciára*

DEBRECEN 2006

Recent information about *Charetea fragilis* communities in Slovakia
A *Charetea fragilis* társulások aktuális helyzete Szlovákiában

Richard HRIVNÁK – Helena OŤAHELOVÁ – Judita KOCHJAROVÁ – Drahoš BLANÁR

Recent knowledge about the phytosociology and ecology of stoneworts plant communities of the class *Charetea fragilis* in Slovakia is relatively poor. Nowadays, eight plant communities are known within three alliances: i.) *Nitellion syncarpae-tenuissimae* Krause 1969 – 1. *Nitelletum mucronatae* Tomaszewicz ex Hrivnák et al. 2001, 2. *Nitelletum syncarpae* Corillion 1957, ii.) *Charion fragilis* – 3. *Charetum fragilis* Fijalkowski 1960, 4. *Charetum hispidae* Corillion 1957, 5. *Nitellopsidetum obtusae* Dąmbska 1961, 6. *Charetum contrariae* Corillion 1957, 7. *Charetum tomentosae* Corillion 1957, iii.) *Charion vulgaris* – 8. *Charetum vulgaris* Corillion 1957. They occur mainly in the Danube river valley (Danube and Bor Lowlands), central and southwestern parts of Slovakia (Upper Hron Basin, Lučenec Basin, Muránska planina Mts, Rimava Basin, Slovak Paradise Mts, Štiavnica Mts, Turiec Basin, Veľká Fatra Mts.), whereas total absent data from Eastern Slovakia. Stands of *Charetea fragilis* communities grow in native (e.g. river oxbows, fen pools), but more often in artificial habitats (e.g. flooded gravel or sand lakes, canals), in shallow or medium deep, stagnating waters, moderate or rich in nutrients. All of these vegetation types tend to expand into man-made aquatic habitats. They are poorly competitive and are soon replaced by more strongly competitive communities of the classes *Lemnetea*, *Potametea* or *Phragmito-Magnocaricetea*.

This research was supported by the Scientific Grant Agency of the Ministry of Education of Slovak Republic and the Slovak Academy of Sciences, grants No. 5083/25, 0045/03 and 2347/05.

A *Gagea szovitzii* (A. F. Láng) Besser Magyarországon
Occurrence of *Gagea szovitzii* (A. F. Láng) Besser in Hungary

JAKAB GUSZTÁV – MOLNÁR V. Attila

2004 márciusában az Ecsegfalva határában található Ördög-sáncon egy *Gagea bohemica*-ra emlékeztető, feltűnően dekoratív és szokatlan megjelenésű *Gagea* fajra lettünk figyelmesek. A növényt morfológiai alapon a pontusi elterjedésű *Gagea szovitzii* (A. F. Láng) Besser (syn.: *Gagea callieri* Pascher) fajjal azonosítottuk. A növény 6-10 cm magas. A közös burokban 2 hagyma található. 2 fonálszerű tölevéle és a 2-10 szórt állású szárlevele van. A szár a tövétől többé-kevésbé elágazó, vöröses színű. Az egy növényen fejlődő virágok száma 2-6(-12). A szírom kanálszerűen lekerekített, élénk sárga, kívül zöldes-pirosas csikozású. A toktermés visszás tojásdad, kicsipett csúcsú. Az egyedek többnyire kopaszak, de egyes esetekben a virágkocsányok ritkán rásimuló szőrűek, vagy a szirmok és a szárlevelek pillás szélűek. Az azonosítás megerősítése érdekében 2005 márciusában felkerestük a növény legközelebbi, dobrozdjai (Románia) lelőhelyét. A növény itt nagyobb morfológiai változatosságot mutat (vannak kisebb egyedek, és gyakoriak a szőrös példányok), de megfigyeltünk a magyarországihoz hasonló példányokat is. Az állományok változatossága további vizsgálatok szükségességére hívja fel a figyelmet. A növény az Ördög-sáncon az *Agropyro-Kochietum prostratae* társulás csupasz talajfelszínein él. Bár a sánctól nagy kiterjedésű természetes gyepek veszik körül, a növényt máshol eddig nem találtuk meg. Az egyedszámot mintegy 500 virágzó és 5000 vegetatív példányra becsültük. A növényt Romániában eltérő geológiai viszonyok között (gránithegyek), de nagyon hasonló vegetációban figyeltük meg. A fajnak ez a legnyugatibb előfordulása, hazánkon kívül a Fekete-tenger környékén, a Dnyeper és Volga vidékén él, így az egyik legkülönlegesebb sztyeppfajunk.